

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
підприємництва і торгівлі
Протокол № 2 від 03 вересня 2018 р.
Зав. кафедри

С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МИТНОЇ СПРАВИ»

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник:
Скляр Н.М.,
доц. кафедри підприємництва
і торгівлі, к.е.н.

2018-2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова для студентів за спеціальністю 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	34
Практичні/ семінарські, годин	20
Лабораторні, годин	
Самостійна робота, годин	96
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль - формування у студентів уявлення про роль та місце митних органів у структурі державного управління; ознайомлення з основами митного законодавства.

Завдання: ознайомлення студентів з основами митного законодавства в Україні; вивчення принципів формування митної політики України; засвоєння знань з питань організації та здійснення митного контролю та митного оформлення вантажів при переміщенні через митний кордон України; вивчення основних аспектів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; формування поняття підприємницької діяльності з проведення митних формальностей.

Предмет: основні терміни та поняття митної справи України; організація митного контролю; форми митного контролю; порядок здійснення митного оформлення товарів та транспортних засобів громадян та підприємств при переміщенні їх через митний кордон України; технічні та спеціальні засоби митного контролю; поняття декларування та обов'язки декларанта; форми митних декларацій та інших документів, умови та порядок їх застосування під час митного контролю та митного оформлення товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України громадянами та підприємствами; особливості використання програмного забезпечення при

здійсненні митного контролю та митного оформлення; основи тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Митна справа в Україні.
2. Інформаційне та програмне забезпечення діяльності митних органів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
3. Основи підприємницької діяльності в галузі митної справи.
4. Документальне супроводження вантажів для здійснення зовнішньоекономічних операцій.
5. Митний контроль вантажів, що переміщуються через митний кордон України.
6. Митне оформлення вантажів, що переміщуються через митний кордон України.
7. Порядок переміщення вантажів через митний кордон України.
8. Інструменти митно-тарифного регулювання.
9. Основні положення нетарифного регулювання.
10. Правопорушення в митній справі.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи митної політики та митної справи в Україні					
Тема 1. Митна справа в Україні	15	4	2		9
Тема 2. Інформаційне та програмне забезпечення діяльності митних органів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності	15	4	2		9
Тема 3. Основи підприємницької діяльності в галузі митної справи	15	4	2		9
Разом за змістовним модулем 1	45	12	6		27
Змістовий модуль 2. Переміщення та пропуск вантажів через митний кордон України. Основи митного регулювання ЗЕД					
Тема 4. Документальне супроводження вантажів для здійснення зовнішньоекономічних операцій	15	4	2		9
Тема 5. Митний контроль вантажів, що переміщуються через митний кордон України	15	4	2		9
Тема 6. Митне оформлення вантажів, що переміщуються через митний кордон України	15	4	2		9
Тема 7. Порядок переміщення вантажів через митний кордон України	15	4	2		9

Тема 8. Інструменти митно-тарифного регулювання	15	2	2		11
Тема 9. Основні положення нетарифного регулювання	15	2	2		11
Тема 10. Правопорушення в митній справі	15	2	2		11
Разом за змістовним модулем 2	105	22	14		69
Усього	150	34	20		96

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Практичне заняття 1 Вивчення напрямів та принципів здійснення митної політики України із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог»)	2
2	Практичне заняття 2. Основи застосування інформаційних систем в митній справі. Вивчення основних функціональних можливостей програмного продукту QD Professional	2
3	Практичне заняття 3 Встановлення напрямів здійснення посередницької діяльності в галузі митної справи із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог»)	2
4	Практичне заняття 4 Види та структура документів, що використовуються під час митного контролю та митного оформлення вантажів із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог», «Документи»)	2
5	Практичне заняття 5 Формування пакета документів, необхідного для здійснення митного контролю певної групи товарів із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Каталог», «Підборки», «Документи»)	2
6	Практичне заняття 6 Вивчення етапів митного оформлення. Основи декларування вантажів. Заповнення митної декларації, форми яких наведено у програмному продукті QD Professional	2
7	Практичне заняття 7 Митні документи в процедурах митних формальностей при різних видах транспортних перевезень через митний кордон України із використанням пакету документів, форми яких наведено у програмному продукті QD Professional (розділи «Кодекси України», «Підборки», «Документи»).	2

8	Практичне заняття 8 Кодування товарів згідно УКТ ЗЕД. Визначення країни походження товарів. Основи розрахунку митної вартості товарів. із використанням пакету документів, форми яких наведено у програмному продукті QD Professional (розділи «Кодекси України», «Підборки», «Документи», «Довідка по товару», «УКТ ЗЕД», «Розрахунок платежів за товарами», «Довідкові ціни на товари»).	2
9	Практичне заняття 9 Квотування, ліцензування, технічні бар'єри. Основні дозвільні документи при митному оформленні товарів. із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог», «УКТ ЗЕД», «Підборки», «Дозвільні документи»)	2
10	Практичне заняття 10 Види порушень митних правил та відповідальність за них. Рішення ситуаційних завдань із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог»)	2
Усього		20

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної спеціально-наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій за обраною темою.
3. Добір результатів досліджень щодо організації технічного регулювання.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи митної політики та митної справи в Україні			
Тема 1. Семінар – розгорнута бесіда		1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: історичний розвиток митної справи в Україні; джерела митної справи та сучасні зміни у напрямку євроінтеграційної політики; митна політика України; організаційна структура митних органів у складі ДФСУ;	

Основи митної справи та митної політики. Принципи здійснення державної митної справи.	9	основні функції митної служби; порядок проходження служби в митних органах ДФСУ; правовий захист працівників митної служби; система професійної освіти у сфері державної митної справи. <i>Рекомендована література:</i> [1; 9-12; 19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді з питань сучасних проблем митної політики України	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка індивідуального завдання
Тема 2. Семінар запитань і відповідей. Інформаційне та програмне забезпечення діяльності митних органів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: характеристика складових відомчої інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури; об'єкти митної статистики та статистики зовнішньоекономічних зв'язків; використання сучасних інформаційних технологій в організації митної справи; сутність та процедура електронного декларування. <i>Рекомендована література:</i> [1;6; 9-12; 19]. 2. Самотестування 3. Напрацювання практичних навичок з подання статистичної, довідкової, аналітичної інформації з питань митної справи та зовнішньої торгівлі товарами органам державної влади в порядку, встановленому законом	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка опрацьованої митної статистичної інформації
Тема 3. Семінар з виконанням практичних задач. Основи підприємницької діяльності в галузі митної справи	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: умови отримання статусу уповноваженого економічного оператора в митній справі; сутність та особливості діяльності митного брокера та митного перевізника; митні склади та магазини безмитної торгівлі: порядок функціонування; вантажний митний комплекс: права та обов'язки утримувача. <i>Рекомендована література:</i> [2,6,8,18]. 2. Самотестування. 3. Вирішення завдань з питань регулювання діяльності уповноваженого економічного оператора.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка ситуаційних завдань
Разом змістовий модуль 1	27		
Змістовий модуль 2. Переміщення та пропуск вантажів через митний кордон України. . Основи митного регулювання ЗЕД.			

<p>Тема 4. Семинар – розгорнута бесіда</p> <p>Документальне супроводження вантажів для здійснення зовнішньоекономічних операцій</p>	<p>9</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон; місце і строки декларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення; перелік та характеристика транспортних та комерційних документів, необхідних для митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон; перелік та характеристика митних документів, необхідних при проведенні митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення. <i>Рекомендована література:</i> [2,6,8,18].</p> <p>2. Самотестування</p> <p>3. Напрацювання практичних навичок з пошуку необхідних документів для проведення митних процедур при переміщенні товарів різними видами транспорту із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Каталог», «Міжнародні конвенції», «Кодекси України», «Підборки», «Документи»), виконання індивідуального завдання.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка індивідуального завдання</p>
<p>Тема 5. Семинар з виконанням практичних задач. Митний контроль вантажів, що переміщуються через митний кордон України</p>	<p>9</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: порядок митного контролю при переміщенні товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон; характеристика умов пропуску товарів, що переміщуються через митний кордон громадянами; митний контроль товарів і транспортних засобів спеціального, військового призначення та подвійного використання; перевірка митних декларацій при проведенні митного контролю та дозвільних документів. <i>Рекомендована література:</i> [1;6; 9-12; 19]</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Вирішення практичних завдань з заповнення попереднього повідомлення про намір ввезення товарів на митну територію України із використанням програмного продукту QD Professional</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка заповненого ПП</p>

<p>Тема 6. Семинар з виконанням практичних задач. Митне оформлення вантажів, що переміщуються через митний кордон України</p>	<p>9</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: митні процедури та митне оформлення під час переміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення: а) автомобільним транспортом; б) залізничним транспортом; в) повітряним транспортом; г) морським (річковим) транспортом; особливості митного оформлення за різними видами митних режимів. <i>Рекомендована література:</i> [1;6; 9-12; 19] 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді з питань проведення митних формальностей за різними митними режимами</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді</p>
<p>Тема 7. Семинар з виконанням практичних задач. Порядок переміщення вантажів через митний кордон України</p>	<p>9</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: порядок перевезення вантажу між митницями; умови здійснення транзиту товарів і транспортних засобів комерційного призначення; міжнародне перевезення вантажів з використанням книжки МДП; розпорядження товарами і транспортними засобами комерційного призначення, що перебувають під митним контролем. <i>Рекомендована література:</i> [1;6; 9-12; 19]. 2. Самотестування. 3. Вирішення ситуаційних завдань зі складання схеми процесу оформлення книжки МДП. 4. Практичні навички щодо заповнення граф попереднього повідомлення за допомогою програмного продукту.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка заповнених документів</p>
<p>Тема 8. Семинар з виконанням практичних задач. Інструменти митно-тарифного регулювання</p>	<p>11</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття і види мита; митні платежі; Єдиний митний тариф; система митних зборів та митних платежів; мито та види митних ставок; митна вартість товарів. <i>Рекомендована література:</i> [2,3,4,6, 18;20]. 2. Самотестування. 3. Практичні завдання щодо визначення митної вартості за різними методами.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка результатів вирішення практичних завдань</p>
<p>Тема 9. Семинар з виконанням практичних задач. Основні положення</p>	<p>11</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: нетарифні заходи регулювання ЗЕД ; квотування, ліцензування, технічні бар'єри; основні дозвільні документи при митному оформленні товарів. <i>Рекомендована література:</i> [1;6; 9-12; 18;20]. 2. Самотестування. 3. Ситуативні завдання щодо застосування</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка результатів вирішення</p>

застосування відповідних форм митних декларацій та інших документів під час митного контролю та митного оформлення												
4. Уміння проводити порівняльний аналіз даних при визначенні митної вартості та виборі відповідного митного режиму									+			
5. Уміння заповнювати митні та комерційні документи для проведення митних формальностей з використанням відповідного програмного забезпечення					+							
6. Уміння визначити загальний порядок митного контролю та митного оформлення товарів та транспортних засобів із застосуванням митної декларації					+				+			
7. Знання видів порушень митних правил та визначення відповідальності за них												+

8. Методи викладання

Лекції, практичні заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1			5		6
Тема 2	1	2				3
Тема 3	1	2			5	8
Разом змістовий модуль 1	3	4		5	5	17
Змістовий модуль 2						
Тема 4	1			5		6
Тема 5	1	2				3
Тема 6	1	1				2
Тема 7	1	2				3
Тема 8	1	2				3
Тема 9	1	2				3
Тема 10	1	2			10	13
Разом змістовий модуль 2	7	11		5	10	33
Разом	10	15		10	15	50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року № 2341-III. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Закон України від 28.12.14 № 72-VIII "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням" [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/72-19>
5. Закон України від 22.05.03 №852-IV "Про електронний цифровий підпис". [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15>
6. Закон України від 19. 09. 2013 № 584-VII «Про Митний тариф України». [Електронний ресурс] // Режим доступу: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
7. Закон України від 04 листопада 1999 року № 1212-XIV «Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України». [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1212-14>

8. Про вдосконалення діяльності органів доходів і зборів: постанова Верховної Ради України від 28.02.2014 № 838-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13. Ст. 232.
9. Про затвердження Стратегічного плану розвитку ДФС України на 2015–2018 роки: наказ ДФС України від 12.02.2015 № 80 // Державна фіскальна служба України: офіц. портал. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/63703.html>
10. Про Державну фіскальну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236. Офіційний вісник України. 2014. № 55. Ст. 1507.
11. Про утворення Департаменту розвитку та модернізації державної податкової служби: постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2000 № 1454. Офіційний вісник України. 2000. № 38. Ст. 1624.
12. Постанова КМУ від 05 жовтня 2011 року № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України». [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1031-2011-%D0%BF>
13. Постанова КМУ від 18 січня 2003 року № 93 «Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів». [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-2003-%D0%BF>
14. Постанова КМУ від 24 жовтня 2002 року № 1569 «Про затвердження Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску через державний кордон». [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1569-2002-%D0%BF>
15. Про затвердження Порядку розгляду заявок на видачу ліцензії у сфері нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності: наказ Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України від 01 квітня 2004 року № 1775-III. [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://www.me.gov.ua/LegislativeActs/Detail?lang=uk-UA&id=5b027ce0-72ed-4694-b3dc-edf48ab25341>
16. Про затвердження Порядку роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон: наказ Мінфіну від 30 травня 2012 року № 650. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12>
17. Рішення про Правила визначення країни походження товарів: міждержавна угода від 30 листопада 2000 року. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_484
18. Міжнародні правила по тлумаченню термінів «Інкотермс»: міжнародна торговельна палата від 01 вересня 1990 року № 460. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12>
19. Про затвердження Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний

- кордон України: наказ ДМСУ від 17 листопада 2005 року № 1118. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1212-14>
20. Про затвердження Змін до Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України: наказ ДМСУ від 16 червня 2009 року № 560. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12>
21. Закон України 27.07. 2018 № 7010 "Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму "єдиного вікна" та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України". [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH5EQ00I.html
22. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 року № 631. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1360-12>
23. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні транзитних переміщень: наказ Мінфіну від 09 жовтня 2012 року № 1066. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2120-12>
24. Про затвердження переліку товарів, ввезення яких на митну територію та/або переміщення територією України транзитом здійснюється за умови обов'язкового надання митним органам забезпечення сплати платежів: постанова КМУ від 21 травня 2012 року № 461. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/461-2012-%D0%BF>

Допоміжна

25. Гіжевський В.К. Митне право України: навч. посіб. / Гіжевський В.К., Світлак І.І., Скірський І.В. – К.: Атіка, 2008. – 204 с.
26. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : підруч. / О. П. Гребельник ; Міністерство освіти і науки України, АМСУ. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.
27. Додін Є.В. Митні операції на морському транспорті: навч.-метод. посіб. / Є.В. Додін. – Одеса: Юридична література, 2001. – 96 с.
28. Додін Є.В. Повноваження митних органів у протидії митній злочинності / Є.В. Додін // Митна безпека. – 2010. - № 1. Серія Право. – С. 61-69
29. Додін Є.В. Сучасна система та структура митних органів України: навч. посіб. / Є.В. Додін, О.П. Федотов. – Львів: Митна газета, 2007. – 168 с.
30. Дубініна А.А., Сорокіна С.В., Зельніченко О.І. Митна справа: підруч. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 320 с.

- 31.Ємченко І.В. Методи і технічні засоби митного контролю. підруч. / І.В. Ємченко, А.П. Закусілов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 432 с.
- 32.Жорін Ф.Л. Правові основи митної справи в Україні: навч. посіб. / Ф.Л. Жорін. – К.: КНЕУ, 2001. – 248 с.
33. Митна справа: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. П. Гребельник; М-во освіти і науки України. – 3-тє вид., перероб. та допов. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.
- 34.Митне право України: навч. посіб. / Ю. М. Дьомін [та ін.]; за ред. О. Х. Юлдашева. – К.: Центр учбової літератури, 2009 . – 232 с.
- 35.Науменко В. Мінімізація ризиків при митному оформленні: навч. посіб. / В. Науменко. – К. : Август, 2003. – 222 с.
- 36.Науменко В. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні [Текст]: монографія / В. П. Науменко, П. В. Пашко, А. Руссков. – К. : Знання, 2004. – 403 с. (Митна справа в Україні).
- 37.Науменко В. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні [Текст]: монографія / В. П. Науменко, П. В. Пашко, А. Руссков. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 394 с. (Митна справа в Україні).
- 38.Організаційно-правові основи митної справи в Україні [Текст] / за ред. Є. В. Додіна, С. А. Кузнецова. – Одеса : Інко Сервіс, 1998. – Ч. 1. – 71 с.(Митні операції на морському і річковому транспорті).
- 39.Основи митної справи в Україні [Текст] : навч. посіб. / за ред. П. В. Пашка. – К. : Знання, 2004. – 732 с. (Митна справа в Україні).
- 40.Основи митної справи [Текст] : навч. посіб. / Держмитслужба України ; за заг. ред. Ю. П. Соловкова, П. В. Пашка. – Х. : РА-Каравела, 2000. – 320 с.

Інформаційні ресурси

- 41.<http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/mitni-plateji/>-офіційний портал Державної фіскальної служби України.
42. <http://qdpro.com.ua/> QD Professional / - програмне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «НТФ «ІНТЕС ЛТД»
- 43.Офіційний сайт Європейського митного співтовариства [Електронний ресурс]. – [http://www.europa.eu.int/comm/taxation customs/](http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/).
- 44.Офіційний сайт Європейського митного співтовариства [Електронний ресурс]. – [http://www.europa.eu.int/comm/taxation customs/](http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/).
- 45.<http://www.ukcc.com.ua>
- 46.[http://www. WCO](http://www.WCO) (Всесвітня митна організація).
- 47.[http:// www.wcoomd.org](http://www.wcoomd.org)